

«فرهیختگان» از چگونگی فعالیت دانشگاه‌های نظامی در دنیا گزارش می‌دهد

دانشگاه‌های نظامی در مرز پیشرفت علم و فناوری

ندا اظهري

مترجم

مراکز آموزشی و دانشگاه‌های نظامی در دنیا یکی از مهم‌ترین مراکز آموزش مباحث نظامی و تسلیحاتی است که علاوه بر ارائه دروس مختلف، دانش‌آموختگان را با جهت‌دهی خاصی آموزش می‌دهند تا در آینده بتوانند از آنها در بخش‌های نظامی کشور استفاده کنند. البته آموزش‌های دانشگاهی روی مباحثی تمرکز می‌کنند که مورد توجه آن کشور باشد. موضوعی که در بسیاری از کشورهای دنیا مطرح است، ارتباط میان دانشگاه‌های نظامی و صنایع است و بسیاری از محققان و کارشناسان بر این باورند که جدیدترین فناوری‌ها و تولیدات هر کشوری ابتدا در صنایع نظامی تولید شده و مورد استفاده قرار می‌گیرند و سپس روانه بازار شده و در اختیار عموم مردم قرار داده می‌شود. اما از جهت دیگر، بسیاری از تولیدات نظامی در موارد امنیتی و جنگی به کار می‌آیند که یکی از مأموریت‌های دانشگاه‌های نظامی در کشورهای مختلف همین موضوع است و تلاش می‌کنند با تربیت و آموزش نیروهای تازه‌نفس، بخش ارتش و نظامی خود را تقویت کرده و به‌روز و قدرتمند نگه دارند.

دانشگاه نظامی آمریکا

آمریکا یکی از کشورهای قدرتمند نظامی در دنیاست و دانشگاه‌های فعالی در این زمینه دارد که وظیفه آموزش و تربیت دانش‌آموختگان توانمند و علاقه‌مند به حوزه‌های نظامی را برعهده دارد تا از این طریق بتوانند توان نظامی خود را قدرتمند کنند. **آکادمی نظامی آمریکا:** این آکادمی در «وست پوینت» آمریکا واقع شده و مأموریت آموزش و تربیت دانش‌آموختگان را برعهده دارد تا هریک از آنها بعد از فارغ‌التحصیلی رهبری متعهد به ارزش‌ها، افتخارات و کشورش باشد و برای انجام کارهای حرفه‌ای و خدمت به ملت به‌عنوان یک افسر ارتش آمریکا آماده‌سازی داشته باشد. برنامه‌های آموزشی این آکادمی، دروس ساختار بندی شده دوره کارشناسی است که در آن تعادلی بین علوم جسمانی و مهندسی به‌همراه علوم اجتماعی و رفتاری به دانشجویان آموزش داده می‌شود. هدف این دروس، این است که دانشجویان بعد از فارغ‌التحصیلی بتوانند خلاقانه فکر و تصمیم‌گیری کرده و در موضوعات فنی و بین‌فردی، صاحب ایده باشند. آکادمی نظامی آمریکا در برنامه ۱۵ تا ۲۰ ساله‌ای که دارد، قرار است تا سال ۲۰۲۵ به بازسازی، بهینه‌سازی و مدرن‌سازی امکانات، توانایی‌ها، زیرساخت‌های توسعه علمی، نظامی و جسمانی خود بپردازد. این آکادمی از سال ۱۹۰۲ آغاز به کار کرد و تاکنون سه دوره تحولات عظیم را پشت‌سر گذاشته است که آخرین آن به اواسط دهه ۱۹۶۰ میلادی برمی‌گردد. اما مدیران آن دوباره دست به کار شده‌اند تا طی سال‌های آینده، تغییراتی را در این آکادمی ایجاد کنند که بیشتر روی گسترش فیزیکی بنای ساختمان و افزایش زیرساخت‌های بنا برای جذب تعداد بیشتر دانشجو است. اما در کنار آن، تمرکز بیشتر آکادمی روی گسترش توانمندی‌های این مرکز است. یکی از قابلیت‌هایی که این آکادمی روی آن کار می‌کند، استفاده از فناوری واقعیت مجازی به‌عنوان تاکتیکی جنگی است. این مرکز از

مدتی پیش، همکاری خود را با آزمایشگاه تحقیقات کاربردی پناستیت آغاز کرد تا بتواند نمایش فناوری توفان مجازی را تسهیل کند. آنها به‌صورت نمادین و نمایشی، با استفاده از فناوری واقعیت مجازی، راه‌حلی را برای افزایش کشته‌ها در میدان جنگ ارائه دادند. به گفته مدیر مرکز شبیه‌سازی، راه‌حل توسعه شبیه‌سازی واقعیت مجازی است که در تحقیق و توسعه علمی برخی شرکت‌ها به کار می‌رود. به دلیل همه‌گیری کرونا و محدودیت‌های مسافرتی، نمایندگان شرکت‌ها برای ارائه محصولات خود قادر به حضور فیزیکی نخواهند بود و معرفی محصولات را از طریق ویدئو و وبینار عرضه می‌کنند. علاوه بر این فناوری، پهپادها، همدست‌های واقعیت مجازی و ربات‌های کوچک هم جزء پروژه‌هایی هستند که از سوی شرکت‌های مختلف به این آکادمی ارائه می‌شوند. مدیران و استادان آکادمی نظامی آمریکا، ابتدا اطلاعات و فناوری‌های جدید را به دست می‌آورند تا از این طریق بتوانند این فناوری‌ها را اجرایی و تولید کنند. از نمونه‌هایی که شرکت‌ها به آکادمی ارائه می‌کنند، ابتدا برای آموزش دانشجویان استفاده می‌شود. محاسبات کامپیوتری در این دانشگاه حتی از علوم کامپیوتر هم اهمیت بالاتری دارد، به طوری که دانشجویان از طریق آن، تجربه‌های آموزشی خود را بالا می‌برند. آزمایشگاه‌های شیمی مجهز به کامپیوترهای شبکه‌ای قدرتمندی برای ذخیره داده‌ها و آنالیز نتایج به‌دست‌آمده هستند و نیز در بخش‌های مهندسی نیز از پرینترهای سه‌بعدی برای خلق نمونه‌های فیزیکی اشیاء استفاده می‌کنند که نمونه‌های کامپیوتری آنها را دانشجویان طراحی کرده‌اند.

مرکز آموزش مهندسی و سایبری این آکادمی، مجهز به تجهیزات پیشرفته است که امکان کارهای آزمایشگاهی مهندسی شهری و مکانیکی، مهندسی برقی، علوم کامپیوتر و مهندسی سیستم‌ها را در آنجا فراهم می‌کند. این مرکز تأثیر بسزایی در علوم، فناوری، مهندسی، ریاضیات و صنعت دارد. تمام این امکانات، شرایطی را فراهم می‌کند تا دانشجویان راه‌حلی برای تجهیز یک ارتش فنی و مدرن در دنیای امروز تشکیل دهند.

روحي و جسمی وارد کدام بخش اعصم از نیروی دفاع شخصی زمینی، نیروی دریایی یا نیروی هوایی شوند و در سال‌های اول و دوم، شنا و اسکی را به‌طور حرفه‌ای آموزش می‌بینند. به‌عنوان بخشی از آموزش‌ها در آکادمی دفاع ملی ژاپن، دانشجویان طبق برنامه‌ای از پیش تعیین شده می‌توانند به مدت یک تا سه هفته از آکادمی‌های نظامی کشورهای دیگر چون برزیل، کانادا، چین، هند، روسیه، تایلند، انگلیس و آمریکا بازدید کنند. آنها همچنین فرصتی هم برای بازدید از آکادمی کشورهای استرالیا، هند، کره، روسیه، سنگاپور، تایلند، انگلیس و آمریکا را هم پیدا می‌کنند. در برنامه‌های درازمدت، دانشجویان این آکادمی قادر خواهند بود به مدت یک سال در آکادمی نیروی هوایی کره و یک ترم هم در یکی از آکادمی‌های ارتش، نیروی دریایی یا نیروی هوایی آمریکا، نیروی ارتش، نیروی دریایی و نیروی هوایی فرانسه، به اضافه نیروی ارتش و دریایی کره، نیروی ارتش و هوایی آلمان، قطر، استرالیا و چند سال یا یک ترم در آکادمی آمریکا، فرانسه و استرالیا تحصیل کنند. همچنین آکادمی دفاع ملی ژاپن در کنار برنامه‌های بین‌المللی خود، دانشجوی خارجی هم می‌پذیرد، به طوری که حدود ۱۰۰ دانشجوی افسری از کامبوج، اندونزی، لائوس، مغولستان، میانمار، فیلیپین، کره، سنگاپور، تایلند و ویتنام پذیرش کرده است. بیشتر این دانشجویان خارجی سال اول را به‌آموزش زبان ژاپنی می‌پردازند و سپس به مدت چهار سال هم دروس آکادمی را فرامی‌گیرند و با کسب مهارت در دروس علوم، مهندسی و علوم اجتماعی، در نهایت با مدرک کارشناسی فارغ‌التحصیل می‌شوند.

دانشگاه نظامی ژاپن

آکادمی دفاع ملی ژاپن: بعد از زمین‌لرزه بزرگی که در سال ۲۰۱۱ در شرق ژاپن رخ داد، اهمیت وجود آکادمی دفاع ملی برای کشور بیش از هر زمان دیگری پررنگ شد. در آن زمان، اعضای نیروهای دفاع شخصی با امکاناتی قدیمی‌تر در کمکرسانی به زلزله‌زده‌ها کمک می‌کردند؛ ژاپن‌رو، آکادمی دفاع ملی ژاپن نزد مردم این کشور جایگاه خاصی دارد. این آکادمی در سال ۱۹۵۲ در قالب دانشکده ایمنی راه‌اندازی شد و بعد از جنگ جهانی دوم، نام آن به آکادمی تغییر یافت. آکادمی دفاع ملی ژاپن تنها موسسه یکپارچه در این کشور است که آموزش‌های لازم را به دانشجویان افسری در حوزه‌های ارتش، نیروی دریایی و نیروی هوایی ارائه می‌دهد تا در آینده‌ای نزدیک به‌عنوان مدیران نیروهای دفاع شخصی ژاپن فعالیت کنند. امید می‌رود دانشجویانی که وارد این آکادمی می‌شوند در تمام حوزه‌ها از جمله ذهنی، جسمی و روانی گسترش یابند. دانشجویانی که در این آکادمی تحصیل می‌کنند، مأموریتی ویژه دارند و آن، دفاع از ژاپن، استقلال مردم و حفظ آرامش و امنیت آنهاست. آموزش‌های مختلف و دشواری که با توجه به وجود امکانات و تجهیزات برتر به دانشجویان این مرکز داده می‌شود، آنها را برای مقابله با شرایط مختلف آماده می‌کند. آنها در سال اول تمام آموزش‌های نظامی را پشت‌سر می‌گذارند و در سال آخر، هرکدام از دانشجویان تعیین می‌کنند که طبق اولویت‌های شخصی و توانمندی‌های

دانشگاه نظامی انگلیس

آکادمی دفاع انگلیس: این آکادمی جزئی از وزارت دفاع انگلیس را تشکیل می‌دهد. هدف از راه‌اندازی آن گسترش آموزه‌های مورد نیاز برای موفقیت در عملیات‌های دولت بوده است. دروس ارائه شده در این آکادمی به گونه‌ای طراحی شده که مهارت‌های شناختی دانشجویان بهبود یافته و افق‌ها و ظرفیت‌های فکری آنها توسعه یابد و به‌طور کلی، در طول این دوره، دانشجویان مهارت‌های تجاری، فناوری، علمی،

دانشگاه نظامی چین

دانشگاه‌های نظامی در چین با هدف جذب هزاران استعداد در ارتش چین، وزارت دفاع و سایر سازمان‌های تابعه چینی مانند بیمارستان‌ها و مدارس نظامی فعالیت می‌کنند. با افزایش نیاز به ساخت نیروهای مسلح قدرتمند، چین بیش از پیش به دنبال جذب استعدادهای نظامی است. دانشگاه پزشکی نظامی، دانشگاه ملی فناوری دفاعی و آکادمی نیروی هوایی رادار PLA جزء مهم‌ترین دانشگاه‌های نظامی چین محسوب می‌شوند. **دانشگاه ملی فناوری دفاعی:** طی ۵۰ سال گذشته، این مرکز به دانشگاه جامع علمی، مهندسی، علوم نظامی، مدیریت، اقتصاد، فلسفه، ادبیات، آموزش، قانون و تاریخ تبدیل شده است. در واقع، این دانشگاهی کلیدی تحت نظارت وزارت دفاع و وزارت آموزش عالی چین است که با دوره ۲۱۱ و ۹۸۵ به‌عنوان دو طرح ملی برای تسهیل توسعه آموزش عالی چینی فعالیت می‌کند. این دانشگاه دولتی در سال ۱۹۵۲ در قالب آکادمی مهندسی ارتش

دانشگاه‌های نظامی روسیه

دانشگاه نظامی وزارت دفاع فدراسیون روسیه: این دانشگاه از سوی وزارت دفاع روسیه هدایت می‌شود که یکی از قدیمی‌ترین مراکز نظامی روسیه به‌شمار می‌رود. این مرکز به‌عنوان پیشروترین مرکز آموزشی، روش‌شناختی و علمی نیروهای مسلح روسیه فعالیت می‌کند. این دانشگاه فعالیت خود را از سال ۱۹۱۹ به‌عنوان موسسه آموزش ارتش سرخ آغاز به کار کرد و سال‌ها بعد برای اولین بار حوزه‌های اقتصاد، بشردوستانه، حقوق و فلسفه در سطح دانشگاهی در این مرکز شروع به فعالیت کرد. به این ترتیب، دانشگاه روی ۵ حوزه نظامی بشردوستانه، نظامی-حقوقی، فلسفه-نظامی، امور مدیریتی-نظامی و امور مالی-نظامی تمرکز می‌کند. در کنار تمام مباحث آموزش داده‌شده، وظایف آموزش نظامی هم به‌طور فعال به دانشجویان داده می‌شود.

آکادمی علوم نظامی روسیه: این آکادمی به‌عنوان یک سازمان

استراتژی و رهبری خود را تقویت می‌کند. این آکادمی سه شریک استراتژیک شامل کالج سلطنتی لندن، انگلیس و اروپا و دانشگاه کرانفیلد را دارد که حمایت‌های آموزشی و تسلیحاتی را از آنها به عمل می‌آورند. فناوری‌های نظامی در این آکادمی به سال ۱۷۷۲ برمی‌گردد که اهمیت آن در تحول صنایع بسیار مورد توجه قرار گرفت. یکی از مهم‌ترین بخش‌های این آکادمی در سال ۱۹۵۹ به بخش هسته‌ای تعلق گرفت که در آن علوم و فناوری‌های هسته‌ای آموزش داده می‌شد. نخستین راکتور هسته‌ای کم‌قدرت انگلیس در همین آکادمی ساخته شد. مدتی بعد، دانشکده مهندسی دریایی در این آکادمی شروع به فعالیت کرد.

تاسیس شد و در حال حاضر ۱۵ هزار و ۵۰۰ دانشجو تیره ۵۰۱ دنیا را از آن خود کرده است. این دانشگاه از ۱۰ دانشکده و بیش از ۴۰ گروه، موسسه و آزمایشگاه، چهار آزمایشگاه اصلی ملی و یک آزمایشگاه کلیدی در سطح وزارت آموزش عالی تشکیل شده است. دانشگاه ملی فناوری دفاعی نقش اصلی در حوزه‌های مختلف ایفا می‌کند که ۹ حوزه جزو حوزه‌های کلیدی ملی به‌شمار می‌روند. این دانشگاه در رشته علوم و فناوری کامپیوتر در سطح ملی مقام نخست را دارد و در آن، به تحقیقات علمی اهمیت زیادی داده می‌شود و از طرفی، در عرصه تحقیقات فناوریانه، استفاده از تحقیقات در امور دفاعی، استراتژی توسعه، فلسفه و علوم اجتماعی نیز فعالیت می‌کند. زمینه‌های تحقیقاتی که در این دانشگاه انجام می‌شود بیشتر حول محور ریاضیات، فیزیک، دینامیک، هوافضا، علم مواد، کنترل اتوماتیک، مکانیک، رادار، ارتباطات، امنیت ناوبری، مهندسی الکترونیک نوری و مهندسی مدیریت می‌چرخد و تاکنون به دستاوردهای تحقیقاتی نواورانه‌ای چون پیش‌ران‌های پرسونیک، کاتالیست‌های نوری، اطلاعات کوآنتوم، فناوری THZ، فناوری نانومتر و میلی‌متر، شناخت بیونیفورماتیک دست‌یافته‌اند که منجر به تقویت سیستم نواورانه ملی علوم و فناوری‌های دفاعی شده است.

عمومی تحقیقاتی بین منطقه‌ای و غیردولتی روسیه فعالیت می‌کند. این آکادمی روی تحقیقات کاربردی نظامی و پایه تمرکز می‌کند. این آکادمی با گرد هم آوردن دانشمندان برتر نیروهای مسلح، FSB، MVD و دیگر آژانس‌های امنیتی و صنایع دفاعی و نیز دانشمندان غیرنظامی کار می‌کند. حدود ۳۰ درصد اعضای دانشگاهی آن را هم اعضای خدمتگذار در نیروهای مسلح روسیه و دیگر آژانس‌های امنیتی تشکیل می‌دهند. مطالعه ماهیت تهدیدهای نظامی برای حفظ امنیت روسیه و راه‌های جلوگیری از جنگ و درگیری‌های مسلحانه، مطالعه ترکیب و محتوای منافع ملی روسیه و چگونگی اطمینان از امنیت نظامی این کشور، توسعه پایه‌های علمی دکترین نظامی، اصلاح نظامی و سازمان‌های دفاع جمعی CIS، پیش‌بینی سلاح‌های آینده و روش‌های استفاده از نیروهای مسلح، توسعه پروپوزال‌های علمی برای کاهش سلاح‌های تهاجمی استراتژیک در کشورهای دارای سلاح هسته‌ای و... از جمله وظایف این آکادمی نظامی در روسیه به‌شمار می‌رود.

۱۰۰ درصد جذب دانشگاه‌ها براساس آرایش آموزش عالی صورت می‌گیرد

محمدعلی کی‌نژاد در گفت‌وگو با مهر درباره ردیف بودجه استعدادهای اعضای هیات‌علمی دانشگاه‌ها در لایحه بودجه ۱۴۰۰ گفت: «ردیف بودجه استعدادهای اعضای هیات‌علمی در لایحه بودجه، متوسط بالای ۳۶ درصد افزایش داشته است.»

وی ادامه داد: «دو نوع بودجه برای جذب اعضای هیات‌علمی در دانشگاه‌ها وجود دارد، یک نوع اینکه دانشگاه‌ها هر سال یک درصد از بودجه دانشگاه را برای جذب هیات‌علمی اختصاص می‌دهند.» رئیس هیات‌علمی جذب شورای عالی انقلاب فرهنگی افزود: «نوع دوم اینکه، یک بودجه متمرکز در اختیار وزارتین علوم و بهداشت قرار داده می‌شود تا اگر دانشگاهی وسط سال نیاز به جذب هیات‌علمی داشت بتواند با استفاده از بودجه متمرکز در وزارتین، هیات‌علمی مورد نیاز دانشگاه را جذب کند.» وی ادامه داد: «در فراخوان جذب سال جاری برای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری حدود یک هزار سهمیه جذب و برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دو هزار سهمیه جذب صادر شده است.» کی‌نژاد خاطر نشان کرد: «البته دانشگاه‌های آزاد و غیرانتفاعی نیز جذب هیات‌علمی خواهند داشت امسال دانشگاه‌های غیرانتفاعی حدود ۱۵۰ نفر جذب خواهند کرد.» رئیس هیات‌علمی جذب شورای عالی انقلاب فرهنگی اعلام کرد: «امسال صد درصد جذب دانشگاه‌ها براساس آرایش آموزش عالی صورت خواهد گرفت.»

برگزاری آزمون ارشد علوم پزشکی در پایان اردیبهشت

مرکز سنجش آموزش پزشکی جدیدترین تغییرات برگزاری آزمون کارشناسی ارشد گروه علوم پزشکی را اعلام کرد.

آزمون کارشناسی ارشد در روزهای ۳۰ و ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۰ برگزار می‌شود و ثبت‌نام برای شرکت در این آزمون در روزهای ۲۹ بهمن تا ۱۰ اسفند ۹۹ انجام می‌گیرد. مرکز سنجش و آموزش پزشکی اعلام کرده رشته کارشناسی تکنولوژی آموزشی به رشته‌های مجاز برای شرکت در آزمون رشته یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی و رشته کارشناسی زیست‌جانوری به رشته‌های مجاز برای شرکت در آزمون رشته علوم تغذیه اضافه می‌شود. در صورتی که براساس اعلام مراجع ذی‌ربط، هرگونه تغییری در روند آزمون ایجاد شود، مراتب از طریق سامانه مرکز سنجش و آموزش پزشکی اعلام خواهد شد.

ضعف وزارت علوم در ارائه برنامه‌های آمایش آموزش عالی

منصور کیگانیان دبیر ستاد نقشه جامع علمی کشور و قائم مقام ستاد علم و فناوری دبیر خانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان، درباره آخرین وضعیت طرح آمایش آموزش عالی، گفت: «در سال‌های گذشته شورای عالی انقلاب فرهنگی از پیش‌برد طرح آمایش آموزش عالی گلایه داشت، اما در دوسه سال قبل دست‌نگاه‌های مربوطه «وزارت بهداشت و وزارت علوم» شروع به فعالیت کرده‌اند.»

دبیر ستاد نقشه جامع علمی کشور در ادامه با بیان اینکه در بخش‌هایی از پیش‌برد آمایش آموزش عالی راضی هستیم، اما بخش‌هایی هم دچار ضعف هستند، ادامه داد: «به‌عنوان مثال مقرر بود وزارت علوم مأموریت زیرنظام‌های دانشگاه‌ها را برای اجرای آمایش آموزش عالی به ما تحویل دهد که این اقدام عملیاتی کردند. در بخشی هم که مربوط به بحث کنکور و تدوین طرح سنجش و پذیرش بود وارد کار شدیم و چند مصوبه را تاکنون در این زمینه داشته‌ایم.»

عضو هیات‌علمی دانشگاه علم و صنعت گفت: «از بخش دیگری از پیش‌برد آمایش آموزش عالی راضی نیستیم، به‌عنوان مثال آمایش استانی طرح آمایش آموزش عالی هنوز ضعف‌هایی دارد. در این قسمت وزارت بهداشت برنامه‌هایش را برای ارسال کرده است، اما وزارت علوم هنوز برنامه‌های خود را برای آمایش استانی ارائه نکرده است.»